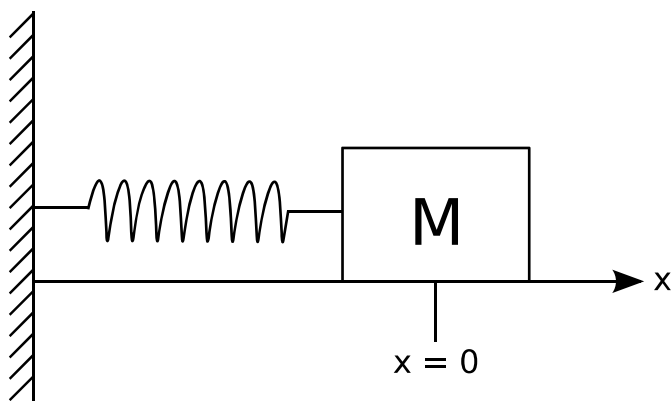

Modul 3: ODE

$x(t)$ — position
 $v(t)$ — hastighet

$$\begin{cases} \dot{x}(t) = v(t) \\ \dot{v}(t) = -x \end{cases}$$

$$M = 1$$

$$\begin{aligned} (1) \quad & \begin{cases} x^{n+1} = x^n + kv^n \\ v^{n+1} = v^n - kx^n \end{cases} & \begin{cases} x^{n+1} = x^n + kv^{n+1} \\ v^{n+1} = v^n - kx^{n+1} \end{cases} \end{aligned}$$

Trapetsregel:

$$\begin{cases} x^{n+1} = x^n + \frac{k}{2}(v^n + v^{n+1}) \\ v^{n+1} = v^n - \frac{k}{2}(x^n + x^{n+1}) \end{cases}$$

Total Energy, E ($M = 1$)

$$E(t) = \underbrace{\frac{1}{2}x^2(t)}_{\text{Potentiell energi}} + \underbrace{\frac{1}{2}v^2(t)}_{\text{Kinetisk energi}}$$

$$\frac{dE}{dt} = \underbrace{\dot{x}x}_{(1)} + \underbrace{\dot{v}v}_{(2)} = vx - xv = 0$$

Alternativt:

Multiplitera (1) med x och (2) med v .
 Adderar sedan resultaten.

$$\begin{cases} \dot{x}x = vx \\ \dot{v}v = -xv \end{cases} \Rightarrow \dot{x}x + \dot{v}v = vx - xv = 0$$

$$\frac{d}{dt}\left(\frac{1}{2}x^2\right) + \frac{d}{dt}\left(\frac{1}{2}v^2\right) = 0 \Rightarrow \frac{d}{dt}E = 0$$

$$\begin{cases} x^{n+1} - x^n = \frac{k}{2}(v^n + v^{n+1}) \\ v^{n+1} - v^n = -\frac{k}{2}(x^n + x^{n+1}) \end{cases}$$

Multipluera med

$$\begin{cases} x^{n+1} + x^n \\ v^{n+1} + v^n \end{cases}$$

$\Downarrow$

$$\begin{cases} (x^{n+1} - x^n)(x^{n+1} + x^n) = \frac{k}{2} \overbrace{(v^n + v^{n+1})(x^n + x^{n+1})}^{\alpha} \\ (v^{n+1} - v^n)(v^{n+1} + v^n) = -\frac{k}{2} \underbrace{(x^n + x^{n+1})(v^n + v^{n+1})}_{\alpha} \end{cases}$$

$\Updownarrow$

$$\begin{cases} (x^{n+1})^2 - (x^n)^2 = \frac{k}{2}\alpha \\ (v^{n+1})^2 - (v^n)^2 = -\frac{k}{2}\alpha \end{cases}$$

$\Downarrow$

$$(x^{n+1})^2 - (x^n)^2 + (v^{n+1})^2 - (v^n)^2 = \frac{k}{2}\alpha - \frac{k}{2}\alpha$$

$\Updownarrow$

$$(x^{n+1})^2 - (x^n)^2 + (v^{n+1})^2 - (v^n)^2 = 0$$

$\Updownarrow$

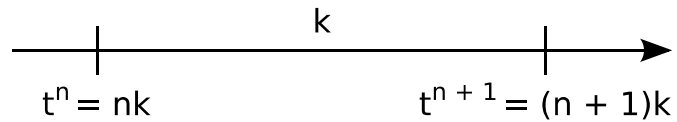
$$(x^{n+1})^2 + (v^{n+1})^2 = (x^n)^2 + (v^n)^2$$

$$E^{n+1} = \frac{1}{2}(x^{n+1})^2 + \frac{1}{2}(v^{n+1})^2 = \frac{1}{2}(x^n)^2 + \frac{1}{2}(v^n)^2 = E^n$$

$\Updownarrow$

$$E^{n+1} = E^n$$

$$\begin{cases} \dot{u}(t) = f(u(t)) \\ u(0) = u^0 \end{cases}$$

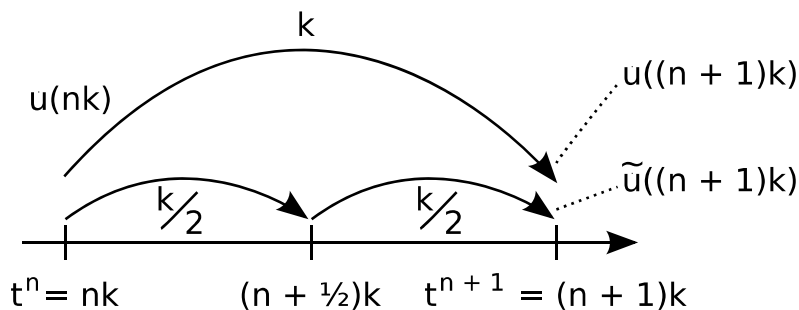

Tidsstegning med Euler framåt:

$$u((n+1)k) = u(nk) + f(u(nk)) \cdot k$$

f , Lipschitz-kontinuerlig

Skillnad mellan att ta ett tidssteg med längden k , jämfört med tidssteg av längden $\frac{k}{2}$?

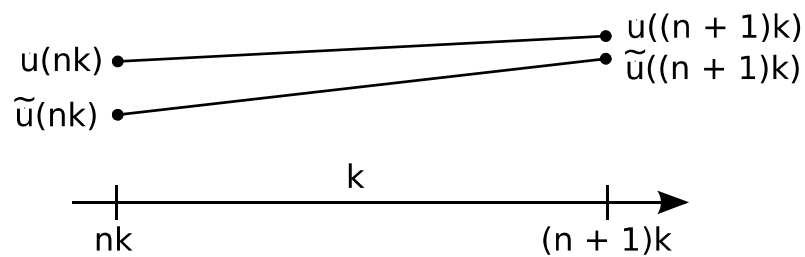

1. Antag att u och $\tilde{u}$ startar från samma $u(nk)$:

$$\begin{aligned} |u((n+1)k) - \tilde{u}((n+1)k)| &= \{S \triangle u(nk)\} = \\ &= \left| S + kf(S) - \left[S + \frac{k}{2}f(S) + \frac{k}{2}f\left(S + \frac{k}{2}f(S)\right) \right] \right| = \\ &= \left| S + kf(S) - S - \frac{k}{2}f(S) - \frac{k}{2}f\left(S + \frac{k}{2}f(S)\right) \right| = \\ &= \left| \frac{k}{2}f(S) - \frac{k}{2}f\left(S + \frac{k}{2}f(S)\right) \right| = \\ &= \frac{k}{2} \left| f(S) - f\left(S + \frac{k}{2}f(S)\right) \right| \leq \\ &\leq \frac{k}{2} L \left| S - \left(S + \frac{k}{2}f(S)\right) \right| = \\ &= \frac{k^2}{4} L |f(u(nk))| \end{aligned}$$

2. Uppskatta skillnaden efter ett tidssteg med olika startvärden

$$u(nk) - \tilde{u}(nk)$$

$$\begin{aligned} & |u((n+1)k) - \tilde{u}((n+1)k)| = \\ & = |u(nk) + kf(u(nk)) - \tilde{u}(nk) + kf(\tilde{u}(nk))| \leq \\ & = |u(nk) - \tilde{u}(nk)| + k|f(u(nk)) - f(\tilde{u}(nk))| \leq \\ & = (1 + kL) |u(nk) - \tilde{u}(nk)| \end{aligned}$$

1. + 2.

⇒

$$\text{Total felet } |u(T) - \tilde{u}(T)| \leq k(\exp(LT))$$

$$L = 10$$

$$T = 30$$

$$\exp(LT) \gg 10^{100}$$

Analys av felet och stabilitet

ODE: Hitta $u(t)$ så att

$$\begin{cases} \dot{u}(t) + Au(t) = F(t), & t > 0 \\ u(0) = u^0 \end{cases}$$

A — konstant

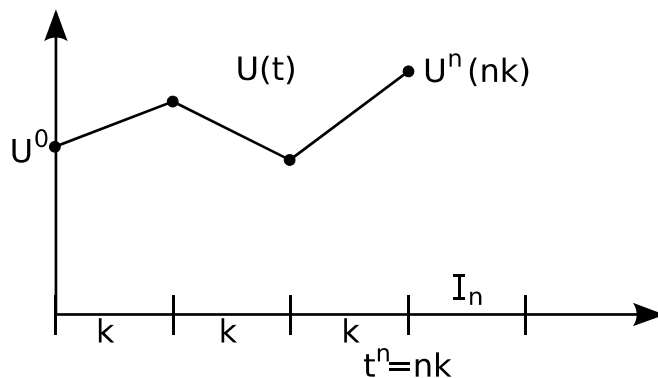
$F(t)$ — given funktion

$$\left(\dot{u}(t) = f(t; u(t)) = F(t) - Au(t) \right)$$

Beräkna approximativt $U(t)$ med trapetsmetoden.

Hitta $U^n = U(nk)$ så att $U^{n+1} + \frac{k}{2}(AU^{n+1} + AU^n) = U^n + \int_{I_n} F(t) dt$, $n=0, 1, 2, \dots$

$$U^0 \approx u^0$$

$\int_{I_n} F(t) dt$ kan beräknas exakt.

$$\int_{I_n} \dot{U}(t) dt = U^{n+1} - U^n, \quad \int_{I_n} AU(t) dt = \frac{k}{2}(AU^{n+1} + AU^n)$$

Trapetsmetoden uppfyller:

$$\int_{I_n} (\dot{U} + AU - F) dt = 0, \quad n=0, 1, 2, \dots$$

Medelvärde av residualen är noll:

$$R(u) \equiv \dot{U} + AU - F$$

över varje I_n

Beroende på A har ekvationen $\dot{u} + Au = F$ olika stabilitetsegenskaper:

1. konstant icke-negativ: $A \geq 0$ (stabil)
2. konstant imaginär: $A = i$
3. konstant negativ: $A < 0$ (instabil)
4. oscillerande positiv-negativ: $A(t) = \sin(t)$

Uppskatta felet till tiden $T = Nk$

Uppskatta $e(t) \triangleq u(t) - U(t)$

Inför dualproblem för att mäta känslighet

$$-\dot{\varphi}(t) + A\varphi(t) = 0, \quad T > t \geq 0 \quad (\text{baklänges i tiden})$$

$$\varphi(T) = \pm 1 = \text{sgn}(e(t))$$

(Vi räknar med $\text{signum}(0) = 0$)

Felrepresentation:

$$0 = \int_0^T e(t) \underbrace{(-\dot{\varphi}(t) + A\varphi(t))}_0 dt = \{\text{Partialintegration}\} =$$

$$= \int_0^T (\dot{e} + Ae)\varphi(t) dt - e(T)\varphi(T) + e(0)\varphi(0)$$

$\Updownarrow$

$$|e(T)| = - \int_0^T R(U)\varphi(t) dt + (u^0 - U^0)\varphi(0)$$

$$|u(T) - U(T)| \leq S_c(T) \max_n kR_n(U) + S_d |u(0) - U(0)|$$

Stabilitetsfaktorer:

$$\begin{cases} S_c(T) = \int_0^T |\dot{\varphi}(s)| ds \\ S_d(T) = |\varphi(0)| \end{cases}$$